

- Сбруєва, А. (2024). Неформальна освіта як інструмент реалізації молодіжної політики Європейського Союзу. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 3 (137), 419-438. (Sbrueva, A. (2024). Informal education as a tool for implementing the European Union's youth policy. *Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*, 3 (137), 419-438).
- European Commission / EACEA / Eurydice. (2024). Validation of non-formal and informal learning in higher education in Europe. Eurydice report. Luxembourg: Publications Office of the European Union. 40 p.

SUMMARY

Dotsenko Inna, Ovod Larysa. Informal education in the preparation of higher education applicants.

The article discusses current aspects of integrating formal and informal education in the modern educational space of Ukraine. The authors emphasize the need to develop flexible skills in higher education students that meet the requirements of the modern labor market and social challenges. It has been proven that the traditional system of formal education, despite its systematic and regulated nature, is characterized by outdated methods of learning and teaching that do not meet modern requirements. In this context, informal education is seen as an important additional source of knowledge, skills, and competencies that contribute to the training of competitive specialists.

Domestic approaches to defining the essence of formal and informal education are analyzed. The experience of EU countries, in particular France, in recognizing learning outcomes achieved through informal education is summarized. It has been determined that Ukraine has a regulatory framework for the implementation of such practices, but the procedure for their standardization and a transparent assessment mechanism need to be improved.

It is concluded that the integration of formal and informal education is a strategic direction for the modernization of higher education, which will contribute to the training of a new generation of specialists – mobile, adaptive, creative, capable of continuous learning and effective professional activity in the conditions of dynamic development of society and the economy.

Key words: formal education, informal education, recognition of learning outcomes, flexible skills, higher education.

УДК 378

Антон Міщук

Волинський національний університет імені Лесі Українки

ORCID ID 0000-0002-4668-1185

DOI 10.24139/2312-5993/2025.05/099-109

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА: ІНСТРУМЕНТИ, ПЕРСПЕКТИВИ ТА ПРОБЛЕМИ

Основні напрями цифровізації освітнього середовища закладу освіти пов'язані з розвитком ресурсів і матеріально-технічної бази закладу освіти. У статті представлено перспективи використання цифрового освітнього середовища як інструменту підвищення рівня навчання та якості освіти. Розглянуто основні переваги та недоліки цифровізації освіти, описано можливості використання цифрового контенту в освітньому процесі. Сьогодні цифрові технології оточують людину з усіх боків: вони присутні в кожному

сучасному будинку, установі, компанії, заводі, школі, лікарні та університеті. Цифровізація в освіті – це перехід до системи електронного навчання. Всі навчальні матеріали (методичні розробки, підручники, зошити), а також журнали і щоденники мають можливість існувати в електронному вигляді, в мережі. Замість звичайних підручників студенти будуть виконувати завдання на комп'ютерах і планшетах. Здобувачі освіти зможуть самостійно вивчати матеріал в освітніх програмах, які перевіряють, як засвоюються ці знання.

На основі аналізу позитивного і негативного досвіду створення цифрового освітнього середовища закладу освіти та характеристики його функціоналу визначені основні проблеми цифровізації освіти та можливі способи їх вирішення; діагностовані потенційні ризики та загрози реалізації освітнього процесу цифровому середовищі. Цифрове освітнє середовище позиціонується неодмінним атрибутом формування цифрової грамотності здобувачів освіти, середовищем їхньої цифрової соціалізації.

У статті визначено перспективи цифрового освітнього середовища закладу освіти, виявлено наявні проблеми та способи їх розв'язання, обґрунтовано потенціал цифрового освітнього середовища закладу освіти у підготовці майбутніх фахівців.

У статті розкрито, що цифровізація полегшує освітній процес, завдяки його комфортності та доступності для викладачів та здобувачів освіти. Щодо вищої освіти можна стверджувати, що практика використання цифрових технологій впливає на модернізацію дослідницької діяльності.

Ключові слова: *цифрове навчальне середовище; навчальна діяльність; людський чинник; навчальні технології, синтетичний досвід.*

Постановка проблеми. Сучасні умови та реалії життя українського суспільства позначені стрімкою динамікою розвитку технологій і значними масштабами їх упровадження в різні галузі діяльності, зокрема й у сферу освіти та виховання молодих поколінь. Теперішній етап функціонування й розвитку української системи освіти характеризується інтенсивною імплементацією різноманітних цифрових технологій з метою оптимальної реалізації її цілей і завдань, забезпечення доступності і неперервності, підвищення якості й ефективності.

Важливість цифрової трансформації системи освіти в Україні акцентована в цілій низці документів, що визначають стратегічні напрями її реформування й модернізації. Зокрема в проєкті Концепції цифрової трансформації освіти і науки на період до 2026 року вказується необхідність докорінних змін в освітній сфері на основі широкого впровадження цифрових технологій з метою підвищення її якості та ефективності відповідно до національних потреб і світових стандартів (Проєкт Концепції цифрової трансформації освіти і науки на період до 2026 року, 2023). Такі ідеї і пріоритети розвитку освіти в Україні передбачають розбудову високотехнологічного цифрового

середовища в освітніх закладах різних рівнів для модернізації їхньої діяльності відповідно до вимог сьогодення.

Аналіз актуальних досліджень. Проблема функціонування й розвитку цифрового освітнього простору є предметом цілої низки наукових студій. Їх результати розкривають різні її аспекти, серед них: переваги та труднощі цифрової трансформації закладів освіти різних рівнів (Антонова, 2019); зміни в професійній діяльності педагога в умовах цифрового освітнього середовища (Биков, 2020); структурно-організаційні особливості цифрового освітнього середовища (Гуревич, Гордійчук, 2023); функції та властивості цифрового середовища закладів освіти (Карплюк, 2019) тощо. Тож вивчення наукової літератури засвідчує висвітлення багатьох питань стосовно розбудови сучасного цифрового освітнього середовища. Водночас більш докладного розгляду, на нашу думку, потребують основні методологічні підходи і принципи його побудови.

У дослідженнях О. Овчарук розкриті основні концептуальні засади створення та розвитку цифрових освітніх середовищ, схарактеризовано структуру, принципи безпечності та адаптивності. Особливу увагу у науковому пошуку В. Биков акцентував на хмарноорієнтованому середовища (Овчарук, 2022).

Предметом наукових досліджень О.Сторонської були методичні аспекти формування цифрового освітнього середовища в закладах освіти. Авторка розкриває дидактичні можливості цифрових технологій, інтеграції онлайн-інструментів у традиційні освітні практики та підготовці педагогів до цифрової трансформації (Сторонська, 2023).

Цифрове освітнє середовище, як педагогічну систему, яка поєднує технології, методики та управлінські рішення, представлено у наукових працях Силенко Ю., Романцова Я., Лисицька О., Гарбич Я. У наукових пошуках вчені розглядають інформаційне освітнє середовище як платформу реалізації інформаційно-комунікаційних технологій у закладах вищої освіти. (Силенко, Романцова, Лисицька, Гарбич, 2023).

Симоненко С. у дослідженнях розриває організаційні та педагогічні моделі цифрового освітнього середовища у середній та вищій школі. Обґрунтовує роль інтерактивних платформ, адаптивного навчання та гнучких цифрових інструментів у процесі освіти (Симоненко, 2020).

Предметом наукового пошуку вченого Bergman M., є проблеми взаємодії студентів і викладачів у цифровому середовищі, дизайн адаптивних курсів, педагогічні моделі для цифрового середовища (Bergman, 2022). Lauer L., Peschel M., були авторами теорії коннективізму, яке пояснює навчання як процес формування зв'язків у цифрових і мережевих середовищах. Вчені розкрили у своїх дослідженнях віртуальні світи – нові реальності в цифровому світі. Виклики для (початкової) освіти (Lauer, Peschel, 2023)

Вчені Leidig T., Nitz J., Vösgen M., Börger J., Hennemann Th. Roth J. досліджують соціальні та етичні ризики цифровізації, штучний інтелект та цифрову нерівність у контексті освітніх середовищ (Leidig, Nitz, Vösgen, Börger, Hennemann, 2023)

Цифровізація освіти та суспільства в цілому не могла не позначитися на формах навчання. Як зазначає Л. Найдьонова, застосування інформаційно-комунікаційних технологій у процесі підготовки фахівців, на наш погляд, є виправданим. Дистанційні технології навчання дозволяють постійно оновлювати базу теоретичних матеріалів і використовувати сучасні форми практичного застосування знань. За належного рівня організації дистанційного навчання його якість нічим не поступається традиційній формі і повністю відповідає всім стандартам. Використання дистанційних технологій в освіті дозволяє реалізувати одне з головних завдань – навчання без кордонів, в будь-який час і в будь-якому місці (Найдьонова, 2021)

Мета статті полягає у визначенні та тлумаченні явища «цифровізація освітнього середовища» та характеристика основних викликів, проблем та можливостей цифрової трансформації освіти.

Методи дослідження. Під час наукового пошуку у розкритті зазначеної проблеми було використано такі методи: аналіз наукової вітчизняної та зарубіжної літератури з проблеми дослідження, систематизація, узагальнення та інтерпретаційно-аналітичний метод.

Виклад основного матеріалу. Цифрова трансформація освіти, безумовно, передбачає зміну організації освітнього процесу. Сучасні тенденції допомагають впроваджувати нові, унікальні, ефективні педагогічні практики. У багатьох розвинених країнах в рамках масштабних національних програм з'являються нові ефективні моделі освітніх процесів, які поки що не змогли зайняти гідне місце в масовій освіті через складність їх реалізації з використанням традиційних комунікаційних та інформаційних технологій.

Метою цифрової трансформації освіти є досягнення необхідних освітніх результатів та рух до персоналізації освітнього процесу на основі її використання. *Цифрову трансформацію освіти* можна визначити як систематичну актуалізацію необхідних освітніх результатів, змісту освіти, організаційних форм і методів виховної роботи та оцінки освітніх результатів у динамічному цифровому освітньому середовищі з метою підготовки здобувачів освіти до життя і професійній діяльності в цифровій цивілізації.

Трансформація освіти проходить, з одного боку, в умовах адаптації до технологічної, цифрової революції, з іншого – в умовах персоналізації (індивідуалізації), як основної освітньої моделі та стратегії.

Проте, цифрові технології можуть використовуватися для вирішення зовсім інших освітніх і педагогічних завдань; самі по собі вони не вказують, які завдання необхідно вирішити. Щоб зрозуміти, як слід використовувати цифрову трансформацію, а також які умови створювати для індивідуалізації, необхідно спиратися на інші педагогічні та освітні дисципліни (Фіданян, 2020).

Під цифровими освітніми ресурсами в даний час розуміються всі джерела інформації в цифровому форматі, використання яких в освітньому процесі сприяє більш ефективному досягненню освітніх цілей. Цифрові освітні ресурси включають різноманітні представлені в цифровій формі засоби (фото, аудіо, відеоматеріали, моделі та об'єкти віртуальної реальності та інтерактивного моделювання тощо), які використовуються для організації освітнього процесу.

Цифрові освітні ресурси, будучи однією зі складових змісту освіти в цифровому форматі, повинні відповідати певним вимогам, серед яких особливе значення має здатність ресурсу залучати студента до освітнього процесу та підтримувати його стійку увагу протягом усього періоду навчання. Для цього контент цифрових освітніх ресурсів повинен характеризуватися високою привабливістю змісту для студента, логічністю, лаконічністю, реалізованістю, що забезпечить підтримку навчальної мотивації. Підвищення привабливості змісту освіти здійснюється за допомогою врахування психологічних особливостей здобувачів освіти і реалізується наявністю мотиваційного компонента, умінням викликати позитивні емоції і задоволення від процесу навчання. Основними напрямками підвищення привабливості освітнього змісту є проблематизація, індивідуалізація та гейміфікація

навчання, які дозволяють максимально якісно досягти особистісно значущих цілей навчання та знизити складність освітнього процесу для студентів.

Одним з найбільш популярних інструментів цифровізації освіти є використання мобільних гаджетів. Мобільні пристрої зайняли визначальну позицію в навчанні, оскільки вони мають високу функціональність і дидактичну цінність, часто випереджаючи персональний комп'ютер за ефективністю використання в освітніх цілях за рахунок своєї гнучкості та відсутності обмежень.

Саме тому мобільне навчання можна вважати одним з найбільш перспективних напрямків XXI століття. Новий формат навчання, який передбачає принципову зміну характеру взаємодії викладача та студентів внаслідок спільного використання цифрового освітнього простору, дозволяє зробити навчання більш інтенсивним, а зростання знань з освітньої компоненти, що вивчається, – більш суттєвим. Однак, не варто забувати, що використання електронних засобів навчання, крім безлічі плюсів, може негативно впливати на освітній процес при його неправильній організації. Як вважають Г.Гуревич, Г.Гордійчук, основною проблемою при організації мобільного навчання може бути відокремлення теорії навчання, освітньої практики та дослідницької роботи. Окрім того ж, при складанні завдань необхідно враховувати безліч різних факторів, наприклад, розмір екрану мобільних пристроїв і адаптувати їх під інтерфейс смартфонів та планшетів (Гуревич, Гордійчук, 2023).

Створення та ефективне використання цифрового освітнього контенту є одним із пріоритетних завдань педагогів в закладі освіти. Термін «контент» відноситься до певного інформативного змісту, наприклад, це можуть бути тексти, графіка, мультимедійний контент та інший інформативно значимий контент інформаційної системи.

Цифровий контент включає в себе створення, поширення та отримання контенту в цифровій формі. Цифровий контент може містити: інструкції, статті, пости в соціальних мережах і блогах; відеоматеріали – лекції, анімаційні навчальні відео тощо; графічні матеріали – фотографії, інфографіка, малюнки тощо; аудіоматеріали – подкасти, аудіоконференції тощо (Антонова, Фамілярська, 2019). Освітній контент (зміст) – цілий комплекс інформаційно-освітніх ресурсів. Для формування, створення та надання контенту можна використати: веб-сайти (корпоративні та особисті), цифрові бібліотеки,

системи управління навчання (LMS), хмарні сервіси, пошукові системи, соціальні мережі, мобільні додатки, аудіо, відео тощо.

На нашу думку, цифрова трансформація у сфері освіти – це комплексна робота над побудовою екосистеми цифрових рішень у сфері освіти та науки, включно зі створенням безпечного електронного освітнього середовища, забезпеченням необхідної цифрової інфраструктури закладів та установ освіти і науки, підвищення рівня цифрової компетентності, цифровою трансформацією процесів та послуг, а також автоматизацією збору і аналізу даних.

Формування безпечного цифрового освітнього середовища має стати головним завданням кожного закладу освіти, щоб у майбутньому сформувати екосистему цифрових рішень у галузі освіти та науки для професійного розвитку майбутніх фахівців. Насамперед, це має бути інтегроване середовище для комунікацій. Цифрові технології, насамперед, надають викладачам, педагогам та керівникам нові засоби, інструменти та можливості, які дозволяють зробити освітній процес мобільним, індивідуальним та диференційованим. Однак, домінуюча роль залишається, як завжди, за особистістю. Тому, сьогодні важливо підготувати сучасних педагогів до роботи в нових умовах, до використання широкого спектру інноваційних можливостей цифрових технологій та навчити їх передавати творче та критичне використання цих цифрових технологій.

Отже, на нашу думку, для формування цифрового освітнього середовища потрібний набір технічних рішень, який буде спроможний забезпечити реалізацію широкого спектру технологій необхідних педагогам закладу освіти для вирішення різних завдань освітнього процесу. Насамперед, це надання освітнього контенту (зміст), керування освітнім процесом, реалізація взаємодії (комунікація, співпраця) та оцінювання результатів.

За умови реалізації освітніх програм з використанням винятково електронного навчання та дистанційних освітніх технологій в закладах освіти, повинні бути створені умови для функціонування електронного інформаційно-освітнього середовища, що охоплює електронно-обчислювальні ресурси, ресурси електронної освіти, комплекс інформаційних технологій, телекомунікаційні технології, адекватні технологічні засоби та забезпечити повноцінне оволодіння освітніми програми, незалежно від місця перебування здобувачів освіти. Цифрова трансформація освіти водночас впливає і на підвищення кваліфікації педагогів.

Мотивація педагогічної спільноти щодо розвитку професійних цифрових навичок в контексті реалізації проєктів з формування сучасного цифрового освітнього середовища, передбачає визначальне завдання фахової підготовки майбутніх педагогів .

Інформаційні та комунікаційні технології вносять зміни не тільки в способи поширення знань, але й у самі знання, передбачають інший спосіб організації структурних і функціональних компонентів системи дистанційного навчання (Овчарук, 2022)

За раціонального проєктування цифрове освітнє середовище має бути впроваджене на всіх етапах освітнього процесу, адже воно:

- уможливорює неперервність, системність і послідовність освітнього процесу в умовах воєнного стану та інших непередбачувальних глобальних впливів на систему освіти;

- забезпечує підґрунтя для диференціації, індивідуалізації, персоналізації освітнього процесу, а також творчого використання цифрових технологій у навчальній (навчально-пізнавальній) діяльності здобувачів освіти;

- стимулює навчальну самостійність студентів, зокрема розвиток їхнього самоконтролю, самооцінювання, самоаналізу, корегування подальшої діяльності та рефлексії;

- сприяє активному розвитку інформаційно-цифрової компетентності учасників освітнього процесу;

- сприяє усвідомленню актуальності цифровізації освіти, розвитку пізнавального інтересу щодо дослідження можливостей залучення цифрових (зокрема інформаційно-комунікаційних) технологій в сучасний освітній процес; мотивації учнів і вчителів до розвитку їхньої цифрової грамотності, інформаційно-цифрової компетентності та визначення відповідних власних освітніх цілей.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, цифрове освітнє середовище надає широкий спектр цифрових технологій, які постійно оновлюються та розширюються, відтак, має здійснюватися постійний професійний розвиток фахівців.

Цифрове освітнє середовище відображає загалом комплексну, багатокomпонентну, цілеспрямовану побудовану систему цифрових освітньо-інформаційних ресурсів і цифрових інструментів організації й управління освітнім процесом. Воно передбачає відкриту сукупність цифрових інформаційних і комунікаційних засобів, призначених для забезпечення різних завдань освітнього процесу. Забезпечення

закладів вищої освіти дієвим цифровим освітнім середовищем є необхідною умовою їх функціонування в умовах воєнного стану, у період повоєнного відновлення й у подальшій, довгостроковій перспективі, євроінтеграції та глобалізації вітчизняної системи освіти.

ЛІТЕРАТУРА

- Антонова, О. Є., Фамілярська, Л. Л. (2019). Використання цифрових технологій в освітньому середовищі закладу вищої освіти. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету. Спецвипуск «Нові педагогічні підходи в STEAM освіті»*, 10-22 (Antonova, O. Ye., & Familiarska, L. L. (2019). The use of digital technologies in the educational environment of a higher education institution. *Open Educational E-Environment of the Modern University, Special Issue "New Pedagogical Approaches in STEAM Education"*, 10–22).
- Биков, В. (2020). Цифрове навчальне середовище: нові технології та вимоги до здобувачів знань. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*, 55, 11-22 (Bykov, V. (2020). Digital learning environment: new technologies and requirements for learners. *Modern Information Technologies and Innovative Teaching Methods in Training Specialists: Methodology, Theory, Experience, Problems*, 55, 11–22).
- Гуревич, Г., Гордійчук, Г., (2023). Цифрове освітнє середовище в закладах освіти. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія*, 73, 7-12. <https://doi.org/10.31652/2415-7872-2023-73-7-12> (Hurevych, H., & Hordiichuk, H. (2023). Digital educational environment in educational institutions. *Scientific Notes of Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskiy State Pedagogical University. Series: Pedagogy and Psychology*, 73, 7–12. <https://doi.org/10.31652/2415-7872-2023-73-7-12>).
- Карплюк, С., (2019). Особливості цифровізації освітнього процесу у вищій школі. *Інформаційно-цифровий освітній простір України: трансформаційні процеси і перспективи розвитку* (сс. 188-197). Київ (Karpluk, S. (2019). Specific features of the digitalization of the educational process in higher education. In *Information and Digital Educational Space of Ukraine: Transformational Processes and Development Prospects* (pp. 188–197). Kyiv).
- Найдьонова, Л. А. (2021). Цифрові ризики в умовах дистанційної освіти в часи пандемії. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 3(1), 1-4 (Naidionova, L. A. (2021). Digital risks under conditions of distance education during the pandemic. *Visnyk of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine*, 3(1), 1–4).
- Проект Концепції цифрової трансформації освіти і науки на період до 2026 року (2023). URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/koncepciya-cifrovoyi-transformaciyi-osvitii-nauki-mon-zaproshuye-do-gromadskogo-obgovorennya> (Draft Concept of Digital Transformation of Education and Science for the Period until 2026 (2023). Retrieved from <https://mon.gov.ua/ua/news/koncepciya-cifrovoyi-transformaciyi-osvitii-nauki-mon-zaproshuye-do-gromadskogo-obgovorennya>).
- Овчарук, О. та ін., (2022). *Розвиток інформаційно-цифрового навчального середовища закладу загальної середньої освіти*. Київ (Ovcharuk, O. et al.

- (2022). *Development of an Information and Digital Learning Environment of a General Secondary Education Institution*. Kyiv).
- Сторонська, О. С. (2023). Особливості професійної діяльності педагога в умовах цифрової трансформації освіти. *Академічні візії*, 24, 1-6 (Storonska, O. S. (2023). Specific features of a teacher's professional activity under conditions of digital transformation of education. *Academic Visions*, 24, 1-6).
- Симоненко, С. П. (2020). Українська цифрова освіта в умовах цифрової трансформації суспільства: вибір стратегії розвитку. Гілея. *Науковий вісник*, 153, 374-377 (Symonenko, S. P. (2020). Ukrainian digital education under conditions of digital transformation of society: choosing a development strategy. *Hileya. Scientific Bulletin*, 153, 374-377).
- Силенко, Ю., Романцова, Я., Лисицька, О., Гарбич, Я. (2023). Інформаційне освітнє середовище як платформа реалізації інформаційно-комунікаційних технологій у ЗВО. *Молодь і ринок*, 6-7 (214-215), 67 (Sylenko, Yu., Romantsova, Ya., Lysytska, O., & Harbych, Ya. (2023). The informational educational environment as a platform for implementing information and communication technologies in higher education institutions. *Youth and Market*, 6-7 (214-215), 67).
- Фіданян, О. (2020). Аналіз стану цифровізації закладів загальної середньої освіти. *Вчені записки Університету «КРОК»*, 4(60), 88-97 (Fidanyan, O. (2020). Analysis of the state of digitalization of general secondary education institutions. *Scientific Notes of "KROK" University*, 4(60), 88-97).
- Bergman, M. (2022). *Lernen mit Feedback in einer digitalen Lernumgebung*. Berlin: Logos.
- Lauer, L., Peschel, M. (2023). Virtuelle Welten – Neue Realitäten in der Digitalität. Herausforderungen für den (Grundschul-)Unterricht. *Grundschule und Digitalität. Grundlagen, Herausforderungen, Praxisbeispiele*. Frankfurt am Main, Grundschulverband. S. 187-202.
- Leidig, T., Nitz, J., Vösgen, M., Börger, J. (2023). Hennemann Th. E-Learning für Inklusion. Konzeption einer digitalen Lernumgebung für die schulische Praxis. *Inklusion digital. Chancen und Herausforderungen inklusiver Bildung im Kontext von Digitalisierung*. Bad Heilbrunn, Julius Klinkhardt, Verlag. S. 127-139.

SUMMARY

Mishchuk Anton. Digitalization of the educational environment: tools, prospects, and issues.

The main directions of digitization in the educational environment of an educational institution are related to the development of resources and the material and technical base of the institution.

The article presents the prospects of using the digital educational environment as a tool for improving the level of learning and the quality of education. The main advantages and disadvantages of education digitization are considered, and the possibilities of using digital content in the educational process are described.

Today, digital technologies surround people on all sides: they are present in every modern home, institution, company, factory, school, hospital, and university. Digitization in education is the transition to an e-learning system. All educational materials (methodological resources, textbooks, notebooks), as well as journals and diaries, can exist in electronic form, online. Instead of traditional textbooks, students will complete assignments on computers and tablets. Learners will be able to study the material

independently through educational programs that monitor how well this knowledge is being mastered.

Based on an analysis of the positive and negative experiences in creating a digital educational environment at an educational institution and the characteristics of its functionality, the main problems of education digitization and possible ways to address them have been identified; potential risks and threats to the implementation of the educational process in a digital environment have been examined. The digital educational environment is positioned as an indispensable attribute for developing learners' digital literacy and as a space for their digital socialization.

The article identifies the prospects of the digital educational environment of an educational institution, highlights existing problems and ways to solve them, and substantiates the potential of the digital educational environment of an educational institution in training future specialists.

The article reveals that digitalization facilitates the educational process by making it more comfortable and accessible for both instructors and learners. Regarding higher education, it can be stated that the practice of using digital technologies impacts the modernization of research activities.

Key words: *digital learning environment; learning activities; human factor; learning technologies; synthetic experience.*

УДК 373.5.091.398:811.111]:004.9

Hanna Podosynnikova

Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko
ORCID ID 0000-0001-6123-4845

Anastasiia Chubarykova

Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko
ORCID ID 0009-0007-8255-3686
DOI 10.24139/2312-5993/2025.05/109-126

ORGANIZATION OF EXTRACURRICULAR WORK IN ENGLISH USING CLIL TECHNOLOGY IN SENIOR SECONDARY SCHOOL

This research aims to substantiate the methodological principles and determine effective methods for organizing extracurricular work in English using Content and Language Integrated Learning (CLIL) technology in senior secondary schools. The study confirms CLIL's potential for extracurricular work based on interactive learning and proposes a four-stage organizational model (Preparatory, Content-based, Practical, Final). The research identifies suitable content (B1-B2 levels) and integrated topics, as well as effective forms of extracurricular work, along with supportive digital tools like Kahoot! and Miro. The structured model ensures process consistency, fostering an environment for meaningful communication, motivation, and media literacy.

Key words: *extracurricular work, English, CLIL, interactive learning, cross-curricular integration, communicative competence, intercultural competence, extracurricular activities, senior secondary school, profile school.*

Introduction. Ukrainian general secondary education system is currently undergoing modernization, aimed primarily at producing flexible, competitive, and competent graduates.